

Fastighetsägare kunde inte retroaktivt påföras bruksavgifter för kommunalt avlopp. Va-nämnden fann att det som utgångspunkt är huvudmannen för den allmänna anläggningen som har att svara för att avgifter i utställda fakturor är riktiga. Då fastighetsägaren inte heller bort inse på grund av vattenräkningarnas innehåll att räkningarna inte innefattade någon avgift för avloppshantering, kunde kommunen inte i efterhand påföra dem.

#### **Bakgrund, yrkanden m.m.:**

EH och CH äger tillsammans fastigheten Olstorp 1:2 som är belägen inom verksamhetsområdet för Svalövs kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning. Frågan i målet är om E och CH ska förpliktas betala retroaktiva avgifter avseende avlopp.

E och CH har, som talan förstås slutligen, yrkat att Va-nämnden skulle fastställa att de inte skulle vara avgiftsskyldiga för de i faktura med nr 2096055 för perioden 6 november 2008 t.o.m. 30 september 2011 retroaktivt påförda avgifterna för kommunalt avlopp utan endast för de under samma period påförda dricksvattenavgifterna som krediterats dem i samma faktura.

Kommunen bestred yrkandet.

#### **Sökandena:**

EH och CH har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Eftersom det stod Vatten/Avlopp på fakturorna har de hela tiden trott att de har betalat samtliga avloppsavgifter som de skulle betala. Nu har de dock fått en faktura som innehåller retroaktiva avgifter avseende avlopp. De retroaktiva avgifterna sträcker sig tillbaka ända till tidpunkten då de köpte huset. Den i målet ingivna fakturan, fakturanummer 2096055, innehåller både retroaktiva avgifter och den vanliga va-avgiften som de hela tiden har betalat. Att de inte har studerat skillnaden mellan 11-Fastighet eller 12-Fastighet tror de inte att någon kan klandra dem för.

De köpte den berörda fastigheten i maj 2007 för uthyrning. En kort tid därefter ringde EH till kommunen och talade med Rigmor som arbetade på kontoret som handläggare va-avgifter. Han frågade henne varför fastigheten hade lägre va-avgifter än andra fastigheter som de också äger i Kågeröd. Svaret han fick var att fastigheten hade ett annat avloppssystem. Han tolkade svaret som att kommunen hade mer än ett avloppssystem och tackade för upplysningen. Kommunen har sedan sagt att han borde ha vetat vilken typ av avlopp han ska betala för, men det är ju kommunen som äger avloppssystemet, inte han. Han kan inte veta vilken typ av avlopp han ska betala för utan det är kommunens ansvar att hålla reda på detta. Kommunen borde även veta vilka hus som är kopplade till deras avloppssystem. De har varken kopplat till eller från vatten eller avlopp på fastigheten. Det enda de har gjort är att ringa till kommunen för att försäkra sig om att allt stod rätt till och svaret de fick ansåg de var tillräckligt bra för att inte ringa igen. Huset är uthyrt till en familj. Familjen betalar hyra som är satt efter den taxa som E och CH har betalat, så de har inte tjänat "extra" pengar på situationen. Nu när de vet att fastigheten, som de redan förut var säkra på var ansluten till något kommunalt system efter kommunens svar

på EHs fråga, verkligen är ansluten till det kommunala avloppssystemet så vill de givetvis betala för det. De kommer att höja hyran i huset med motsvarande belopp. De är alltså villiga att, beträffande senare fakturor än fakturanummer 2096055, betala för både vatten och avlopp, men med tanke på hur kommunen ger svar och hur kommunens fakturor är utformade vill de inte betala några retroaktiva va-avgifter. Det är inte skäligt att de ska behöva betala retroaktiva avgifter avseende spillvatten.

#### **Kommunen:**

Kommunen har till stöd för bestridandet anfört i huvudsak följande. I samband med att en ny taxekonstruktion skulle införas från och med den 1 januari 2012 genomgicks hela abonnentregistret och kommunen fann då att bl.a. den i målet aktuella fastigheten endast betalade avgift för vatten. Såvitt kommunen kunde se var fastigheten ansluten även till kommunalt avlopp sedan lång tid tillbaka. På grund av detta togs kontakt med fastighetsägaren som vidimerade anslutningen. Kommunen krediterade vattenavgifterna och debiterade i stället för vatten och avlopp tre år tillbaka i tiden. – Enligt fastighetsägaren kontaktade denne en handläggare på kommunens debiteringsfunktion strax efter förvärvet av aktuell fastighet 2007 och frågade då handläggaren varför avgiften var lägre på denna fastighet än på andra fastigheter de ägde. Kommunen har inga handlingar som styrker att så skett. Fastighetsägaren får fem olika fakturor varje kvartal och på fakturorna står tariff samt vad man betalar för. Beträffande ovan nämnda fastighet står på fakturan 12 - Vatten. På övriga fakturor står det 11 - V/A. – Fastigheten Olstorp 1:2 tillhörde tillsammans med ett antal andra fastigheter med början under 1950- eller 1960-talet en kommunal trekammarbrunn. År 1999 anslöts de till det kommunala avloppet och de fastighetsägare som inte varit anslutna till trekammarbrunnen fick betala anslutningsavgift. Kommunen vet inte varför ingen debitering av avlopp skett. Det skulle ha debiterats redan då de var anslutna till trekammarbrunnen. Kommunen kan inte uppge när anslutningsavgiften har debiterats eftersom deras ekonomisystem inte sträcker sig så långt tillbaka. Kommunen har dock uppgifter om vilka fastighetsägare som fick betala år 1999 och bland dessa ingår inte fastighetsägarna till Olstorp 1:2. Därför förutsätter kommunen att den fastighetsägare som ägde huset när de var anslutna till trekammarbrunnen har betalat anslutningsavgift.

#### **Va-nämnden yttrade:**

Av i målet ingivna fakturor, som får antas representativa för fakturorna under i målet aktuell tidsperiod, framgår att kommunen debiterat "VA-AVGIFT" under vilken rubrik anges "VATTEN/AVLOPP" med versaler och med tillägget "12-Fastighet Vatten 30956565". E och CH har uppgivit att de trott att de betalat även för avlopp eftersom det stod Vatten/avlopp på fakturorna och de dessutom förhört sig hos kommunen om de debiterade beloppen.

I målet BVa 108/94 hänvisade Va-nämnden till ett par jämförbara rättsfall från el-området, NJA 1991 s 3 (I och II). I de rättsfallen uttalade Högsta domstolen följande: "Vid leverans av elektrisk ström är det normalt leverantören som har de ojämförligt bästa möjligheterna att utföra de mätningar och beräkningar som ligger till grund för faktureringen. Det är leverantören som tillhandahåller och disponerar över den tekniska apparatur som registrerar förbrukningen av ström. Avläsning görs som regel av denne. Leverantören känner också väl till de taxor

som gäller och de bestämmelser i övrigt på vilka debiteringen av avgifter grundas, medan motsvarande kunskaper mera sällan finns hos abonnenterna. Dessas möjligheter att kontrollera riktigheten av debiteringarna är sålunda som regel begränsade. Normalt bör abonnenterna därför kunna förlita sig på att gjorda debiteringar är riktiga. Någon närmare undersökningsplikt i detta hänseende kan alltså i allmänhet inte anses åvila dem". Va-nämnden uttalade med anledning härav att i allt väsentligt bör vad sålunda uttalats av Högsta domstolen ha motsvarande tillämpning på va-området.

En utgångspunkt vid bedömningen i mål av föreliggande slag måste vara att huvudmannen för den allmänna va-anläggningen har reda på vilka fastigheter som är anslutna till de olika va-nyttigheterna och att avgifterna härför är riktiga i utställda fakturor. Enligt kommunen anslöts Olstorp 1:2 till kommunalt avlopp i nuvarande form redan år 1999 dock utan att någon på kommunen reagerat på att någon betalning för kommunalt avlopp inte erlades. När E och CH förvärvade fastigheten år 2007 var fastigheten således inkopplad till både vatten och avlopp och de fortsatte såvitt framgick att betala på samma vis som tidigare ägare och i samma kostnadsnivå som fakturerades av kommunen. De inrättade sig efter detta och fortsatte att betala debiterade avgifter under ytterligare ca fem år innan kommunen avhörde om att de inte betalade för avloppet. Det kan vid dessa förhållanden enligt Va-nämndens mening inte anses att E och CH redan på grund av vattenräkningarnas innehåll utan vidare bort inse att räkningarna inte innefattade någon avgift för avloppshantering. Insikt om att avlopp inte ingick i vad som debiterats torde förutsätta att granskningen av räkningarna också omfattade en jämförelse med bestämmelserna och prislistan i kommunens va-taxa. En så ingående granskning kan knappast krävas av abonnenten med mindre denne haft särskild anledning därtill. Att avgiften för Olstorp 1:2 var lägre än för andra fastigheter i deras ägo på orten kan med tanke på fakturornas angivande av "vatten och avlopp" och den långa tid under vilken förhållandet pågick knappast ge anledning för dem att ifrågasätta debiteringen och detaljstudera kommunens va-taxor. Det går inte heller att bortse från E och CHs tämligen detaljerade uppgift om att EH ändå talat med en namngiven person på kontoret som handlade va-avgifter och att han då fått sådan information att de stärkts i sin uppfattning att allt var riktigt med fakturorna. Att kommunens rutiner skulle vara sådana att frånvaron av en skriftlig handling som styrker samtalet utesluter att samtalet ägt rum, har inte ens påståtts av kommunen och kan inte heller förutsättas.

Va-nämnden finner, vid en samlad bedömning av omständigheterna i målet, att E och CH får anses ha haft fog för att uppfatta sina betalningar av va-fakturorna som avseende både vatten och avlopp. Deras talan ska därför bifallas på så sätt att de ska vinna förklaring att de för den aktuella tidsperioden inte är avgiftsskyldiga för de avgifter för kommunalt avlopp som påförts dem i efterhand.

*Beslut den 20 augusti 2012, BVa 51  
Mål nr Va 388/12*